Agorax B.V.
Sophialaan 12
1075 BR Amsterdam
www.agorax.com

IBAN NL 93 ABNA 0137510160
BTW NL 866 962 785 B01
KVK 94991111

Per email: peter.vankippersluis@pelsrijcken.nl;
annelieke.wissink@pelsrijcken.nl
Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.
T.a.v. mr. P.P.M van Kippersluis
Postbus 11756
2502 AT Den Haag

DATUM: 26 oktober 2026
VAN: mr. dr. W.A. Westenbroek – Advocaat
E-MAIL: westenbroek@agorax.com
MOBIEL: +31 6 1435 9434

DOSSIERS: Conservatrix Groep/De Nederlandsche Bank & Staat der Nederlanden

Onderwerp: Aansprakelijkstelling, stuiting en minnelijke regeling

Geachte confrère en collega,

Ik verwijs naar de beschikking van 5 februari 2026 van de rechtbank Amsterdam in de procedure tussen cliënte, Conservatrix Groep S.à r.l. (**CG**) enerzijds en uw cliënte, De Nederlandsche Bank N.V. (**DNB**), anderzijds. In deze beschikking heeft de rechtbank geoordeeld dat voldoende is aangetoond dat sprake is van een oneerlijke proceshouding van DNB in de procedure die heeft geleid tot de beschikking van 15 mei 2017 op een punt dat medebepalend was voor de beoordeling van het verzoek van DNB met betrekking tot de gedwongen overdracht van de aandelen van CG in De Nederlandsche Algemeene Maatschappij van Levensverzekering “Conservatrix” N.V. (**Conservatrix**) aan Trier Holding B.V. (**Trier**). In dat verband bericht ik DNB namens CG als volgt.

1 In de beschikking van 5 februari 2026 oordeelde de rechtbank (a) dat het aannemelijk is dat het oordeel van de rechtbank in de overdrachtsprocedure anders zou zijn geweest als was meegewogen dat de door Trier op grond van het overdrachtsplan te verschaffen kapitaalversterking (grotendeels) bestond uit de met Colorado Bankers Life Insurance Company (**CBL**) gesloten herverzekering, waarvan de premie is voldaan uit de eigen middelen van Conservatrix en (b) dat de beslissing van de rechtbank op het oorspronkelijke verzoek in 2017 daarmee op bedrog berust door DNB in het geding gepleegd als bedoeld in artikel 382 onder a Rv.

2 CG vertrouwt u bekend met de brief van 20 mei 2025 die ik via de op dat moment bij mij bekende advocaten van DNB (bij Allen & Overy) aan uw cliënte en aan de Staat der Nederlanden (de **Staat**) heb gericht. In die brief heeft CG (nogmaals) de verjaring van alle reeds in de brief van 13 mei 2022 genoemde (rechts)vorderingen gestuit en tevens alle (rechts)vorderingen gestuit uit hoofde van onrechtmatige daad die verband houdt met - kort gezegd - het verzwijgen van de herverzekeringsconstructie met CBL, althans het verzwijgen van essentiële informatie en het innemen van onjuiste en onvolledige stellingen, waar de beschikking van 15 mei 2017 en de in voormelde brief gedefinieerde OK-Tussenbeschikking 1 en 2 in de procedure tussen CG en de Staat op zijn gebaseerd. Met de beschikking van 5 februari 2026 van de rechtbank Amsterdam is de aansprakelijkheid van DNB en de Staat nader vast te komen te staan. Zoals bekend, heeft de

Op alle rechtsverhoudingen van Agorax B.V. zijn de algemene voorwaarden van Agorax B.V. van toepassing waarin onder meer een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen.

rechtbank overwogen dat de aard van de beschikking zich verzet tegen herroeping, maar dat een oplossing gevonden kan worden in een vordering tot schadevergoeding op de partij die het (processuele) bedrog heeft gepleegd. Het door de rechtbank vastgestelde processuele bedrog van DNB levert een (groeps)onrechtmatige daad op van DNB en de Staat jegens CG in de zin van art. 6:162 BW en art. 6:162 jo 6:166 BW.[1] Die onrechtmatigheid bestaat onder ander uit schendingen van diverse normen, zoals:

(a) Handelen in strijd met de wettelijke plicht ex art. 21 Rv die partijen verplicht tot volledigheid en waarheidsgetrouwheid. DNB en de Staat hebben bij de rechter stelselmatig onjuiste of onvolledige informatie verstrekt over de aard van de kapitaalversterking;

(b) Schending van een maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm. DNB en de Staat traden op als toezichthouder respectievelijk rechtsbeschermer met een bijzondere verantwoordelijkheid en zorgplicht jegens CG. De aard van hun processueel handelen - het actief verzwijgen van een essentieel onderdeel van het overdrachtsplan - overschrijdt de norm van hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt;

(c) Misbruik van procesrecht/processueel bedrog. Processueel bedrog vormt een gekwalificeerde schending van de goede procesorde en voldoet aan de onrechtmatigheidsnorm van art. 6:162 BW.

3 De onrechtmatige daad is ook aan DNB en de Staat toe te rekenen. DNB was als verzoekende partij immers verantwoordelijk voor de inhoud van het verzoekschrift en heeft deze met de Staat afgestemd zonder welke afstemming het verzoekschrift ook niet kon worden ingediend. Uit het Evaluatierapport blijkt verder dat DNB en de Staat reeds op 7 maart 2017 het positieve effect van de herverzekeringsconstructie op het eigen vermogen hadden getaxeerd en dat de herverzekering de kern van de afspraken bevatte. DNB en de Staat hebben niettemin niet bewerkstelligd dat de rechtbank en CG hiervan op de hoogte zijn gesteld. DNB en de Staat kenden de relevantie van deze informatie voor de rechterlijke toets en DNB wist verder ook dat zij eerder een herverzekering met Heco Reassurantie S.A (**Heco Re**) had geweigerd op gronden die zij later kennelijk niet meer in de weg vond staan aan de herverzekering met CBL. Er is sprake van groepsonrechtmatige daad, te meer nu DNB en de Staat, destijds bijgestaan door hetzelfde advocatenkantoor, in een groep gehandeld hebben en elk groepslid wist of behoorde te weten dat het gezamenlijke gedrag een aanmerkelijke kans op schade in het leven riep.

4 Ook aan het relativiteitsvereiste (art. 6:163 BW) is voldaan. De normen die DNB en de Staat hebben geschonden strekten immers mede tot bescherming van CG die als enig aandeelhouder van Conservatrix evident belanghebbende was in de overdrachtsprocedure en de schadeloosstellingsprocedure. Ten overvloede verwijst CG ook naar de rechtspraak omtrent de aansprakelijkheid van toezichthouders. Zie bijvoorbeeld HR 13 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW2077 (*DNB/Stichting Vie d'Or*), later meermaals herhaald (zie bijv. Conclusie AG 20 juni 2014, r.o. 2.3.2, ECLI:NL:PHR:2014:705), waarin is bevestigd dat de toezichthouder aansprakelijk kan zijn uit onrechtmatige daad wegens tekortschieten in haar wettelijke taak als toezichthouder, waarbij het relativiteitsvereiste, de onrechtmatigheidsmaatstaf en de beleids- en

[1] Processueel bedrog is onrechtmatig. Zie: Groene Serie Burgerlijke Rechtsvordering, art. 382 Rv, aant. 9.1: "*Indien de wederpartij bedrog in het geding heeft gepleegd (art. 382 aanhef en onder a Rv) zal sprake zijn van onrechtmatig handelen door deze.*"; Groene Serie Onrechtmatige daad III.4.3: "*'Bedrog' zoals genoemd in art. 382, onder a, Rv zal steeds onrechtmatig zijn in de zin van art. 6:162 BW.*"; Ten Kate en Wesseling-van Gent (BPP nr. 5) 2013/I.3.7: *"Dat een bedrieglijke proceshouding tevens gekwalificeerd kan worden als een onrechtmatige daad jegens de daardoor in het desbetreffende geding in enig opzicht benadeelde partij, behoeft op zichzelf geen nadere toelichting"*. Zie verder ook Kamerstukken II, 1995/1996, 24651, nr. 3 (MvT), blz. 180, Kamerstukken II, 1999/2000, 26855, nr. 3 (MvT), blz. 175 en bijvoorbeeld B.T.M. van der Wiel, De rechtsverhouding tussen procespartijen, Meijers-reeks. Kluwer, Deventer 2004, p. 342-343; R. H. de Bock, Tussen waarheid en onzekerheid (BPP nr. XI) 2011/2.4.1. De Staat was ook op de hoogte van het bedrog: Zie ook de eigen stellingen van de Staat dat de herverzekering 'integraal en onlosmakelijk onderdeel uitmaakte van het overdrachtsplan'. Het verzoek van DNB van 22 maart 2017 is voorts in overeenstemming met de Minister van Financiën gedaan.

beoordelingsvrijheid van de toezichthouder centraal staan. Onder deze beleids- en beoordelingsvrijheid valt uiteraard niet het plegen van processueel bedrog door DNB als verzoekende partij in de ontnemingsprocedure, het niet nakomen van in de wet verankerde verplichtingen ter uitvoering van de overdrachtsregeling, die sterk in de Wft was gereguleerd, of het niet ingrijpen door de Staat als rechtsbeschermer in/vooraf aan de ontnemingsprocedure en in een procedure tot vergoeding van schade wegens die ontneming.

5 Ten overvloede, de aansprakelijkheidsbeperking van artikel 1:25d Wft staat niet aan aansprakelijkheid van DNB en de Staat in de weg. Voor zover immers al niet sprake is van schade die in belangrijke mate het gevolg is van een opzettelijk onbehoorlijke taakuitoefening c.q. uitoefening van bevoegdheden, is gelet op het processueel bedrog minst genomen wel sprake van schade die in belangrijke mate te wijten is aan grove schuld en van een zodanig laakbaar en onverschillig handelen van DNB dat daardoor de kans op een onbehoorlijke taakvervulling aanmerkelijk is geweest (zie *Kamerstukken II 2011/12, 33058, nr. 3, p. 5* en HR 12 maart 1954, NJ 1955/386 (*Codam/Merwede*)). Zie ook de noot van universitair hoofddocent Privaatrecht aan de Open Universiteit Mr. dr. M.L.H. (Michele) Reumers bij de rechtbank-uitspraak van 5 februari 2026 in de zaak tussen DNB en CG in *Ondernemingsrecht 2026/48*: "*Van opzet in dit kader is sprake als de wil van DNB er willens en wetens op is gericht taken te verwaarlozen, of, indien dat niet het oogmerk is, als DNB zodanig handelt dat zij zich ervan bewust is dat een bepaald handelen of nalaten een onbehoorlijke vervulling van haar taken meebrengt of naar alle waarschijnlijkheid zal meebrengen (opzet als zekerheidsbewustzijn respectievelijk voorwaardelijk opzet). Grove schuld ziet hier op een zodanig laakbaar en onverschillig handelen van DNB dat daardoor de kans op een onbehoorlijke taakvervulling aanmerkelijk is. Waar de rechtbank vaststelt dat DNB wist, althans behoorde te weten, dat Conservatrix Group SARL met de in het kader van het overdrachtsplan uitonderhandelde herverzekering niet bekend was of redelijkerwijs bekend behoorde te zijn, waardoor zij een oneerlijke proceshouding heeft aangenomen en heeft belet dat in de procedure feiten aan het licht kwamen die tot een gunstige afloop van die procedure zouden hebben kunnen leiden voor Conservatrix Group SARL zou daar zomaar sprake van kunnen zijn.*"

6 Dat de Staat net zo goed zelfstandig op grond van art. 6:162 BW althans op grond van art. 6:166 BW (hoofdelijk) aansprakelijk is en dat deze ook aan haar is toe te rekenen, vloeit reeds voort uit het feit dat het verzoek van DNB tot het uitspreken van de gedwongen overdracht op grond van artikel 3:159u (oud) Wft in overeenstemming met de Minister van Financiën is gedaan. De Minister van Financiën had op grond van de destijds geldende Wft een toezichthoudende en betrokken rol bij de toepassing van de overdrachtsregeling. Door de institutionele betrokkenheid bij de overdrachtsregeling beschikte de Minister over, of had hij redelijkerwijs moeten beschikken over, het volledige dossier van DNB, inclusief de herverzekeringsconstructie. Indien de Minister wist - dan wel redelijkerwijs behoorde te weten - dat het aan de rechtbank voorgelegde verzoekschrift van DNB onvolledig was (de herverzekering ontbrak), had de Minister de bevoegdheid en de plicht om correctie van het verzoekschrift te bewerkstelligen alvorens de procedure bij de rechtbank werd gevoerd. Door dit na te laten, heeft de Staat - via het handelen van de Minister - mede bijgedragen aan de misleiding van de rechtbank. Uit het Evaluatierapport blijkt ook de nauwe samenwerking tussen DNB en de Minister, die overigens ook de wens had uitgesproken dat de overdrachtsregeling slaagt (zie blz. 64-65 Evaluatierapport). De Staat was bovendien op de hoogte van het bedrog, hetgeen ook blijkt uit zijn eigen stellingen in de overdrachtsprocedure inhoudende dat de herverzekering *"integraal en onlosmakelijk onderdeel uitmaakte van het overdrachtsplan"* en heeft dat bedrog voortgezet in de schadeloosstellingsprocedure. Dat de Ondernemingskamer (tot op heden) geen aanleiding heeft gezien om op eerdere beschikkingen terug te komen en zo mogelijk (daarom) zelfs niet eens tot een schadeloosstelling overgaat, maakt dat niet anders en doet niet af aan de aansprakelijkheid van de Staat op basis van schending van dezelfde normen als hiervoor

reeds uiteengezet. Hoewel bovendien cassatie is ingesteld tegen de OK-beschikking van 31 juli 2025, dat gelet op de uitspraak van de rechtbank Amsterdam een grote slagingskans heeft, staat ook de uitkomst van die cassatieprocedure, wat die ook zal zijn, niet in de weg aan de vordering tot schadevergoeding tegen DNB en de Staat.

7 De aansprakelijkheid van DNB en de Staat kan immers verder ook afgeleid worden uit de rechtspraak omtrent onrechtmatige overheidsdaad. Zie in dit verband de conclusie van de A-G van 10 mei 2019 (ECLI:NL:PHR:2019:496) voor het zogenoemde *Groningen*-arrest van HR 19 juli 2019 (ECLI:NL:HR:2019:1278). De A-G overwoog dat de beoordeling van Staatsaansprakelijkheid onder art. 6:162 BW een feitelijke waardering van omstandigheden van het geval vergt. De vraag of de Staat aansprakelijk kan zijn, behoeft niet beperkt te worden tot een beoordeling van diens toezichthoudersrol, maar kan ook betrokken worden op de andere rollen die hij heeft vervuld en vervult. Bij die beoordeling is van belang maar, gezien het voorzorgsbeginsel, niet noodzakelijkerwijs doorslaggevend wat DNB en de Staat op verschillende momenten wisten of behoorde te weten en hoe zij op basis van die kennis hebben gehandeld c.q. hadden behoren te handelen. De Staat kan verder aansprakelijk zijn als een effectief wettelijk en bestuurlijk kader tot bescherming van de rechten uit het EVRM ontbreekt of als hij weet of behoort te weten van een daadwerkelijk en onmiddellijk gevaar en nalaat binnen het kader van zijn bevoegdheden de maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem verwacht mochten worden om dat gevaar te bezweren. Op de Staat rust in dit verband een actieve verplichting en hij had het ertoe moeten leiden dat reeds in de ontnemingsprocedure de rechtbank juist werd geïnformeerd.

8 Uit art. 1 Eerste Protocol EVRM, art. 6 en art. 13 EVRM, art. 17 en art. 47 van het EU-Handvest alsmede art. 6 en art. 19 van het Verdrag van de Europese Unie volgt dat schending van het eigendomsrecht meebrengt dat een rechtszoekende effectieve toegang tot de rechter moet hebben. De Staat heeft daarmee niet alleen een negatieve verplichting (niet ontnemen zonder wettelijke grondslag en fair balance), maar ook een positieve verplichting om een effectief rechtsbeschermingsstelsel in stand te houden waarbinnen eigendomsaantastingen adequaat kunnen worden aangevochten en om procedures zo in te richten dat zij voldoen aan de beginselen van een eerlijk proces: equality of arms, hoor en wederhoor, en (vanzelfsprekend) het verbod van processueel bedrog door een procespartij als de Staat of een door hem in het leven geroepen toezichthouder als DNB. In deze zaak heeft de Staat zelf bijgedragen aan het bedrog dat heeft geleid tot het ontnemen van het eigendom van CG. De Staat heeft dat bedrog vervolgens als procespartij voortgezet in een door de Staat in de (thans niet meer bestaande) wet specifiek voor deze situatie in het leven geroepen procedure in één feitelijke instantie. De Staat heeft daarbij op oneigenlijke wijze de grondslagen waarop en voorwaarden waaronder het onderzoek naar en toekenning van schadevergoeding zou hebben moeten plaatsvinden ten nadele van CG beïnvloed. Dit terwijl de Staat (ook als procespartij) *juist* had moeten voorzien in adequate rechtsbescherming. Toekenning van schadevergoeding is als gevolg hiervan al bijna 10 jaar uitgebleven. Ook het Unierecht is hiermee geschonden.

9 Zowel voor de aansprakelijkheid van DNB als voor de Staat geldt dat het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft bepaald dat de aansprakelijkheid van de Staat voor het schenden van Unierecht moet worden beoordeeld aan de hand van het Unierechtelijke beginsel van lidstaat-aansprakelijkheid. Zie HvJ EG 19 november 1991, ECLI:EU:C:1991:428 (*Francovich*). Dit beginsel houdt in dat een benadeelde burger recht heeft op schadevergoeding wegens schending van het Unierecht wanneer voldaan is aan drie voorwaarden: (1) het geschonden voorschrift strekt ertoe aan hem rechten toe te kennen, (2) de schending van dat voorschrift is voldoende gekwalificeerd, en (3) er bestaat een rechtstreeks causaal verband tussen de schending en de door de burger geleden schade. Zie HvJ EG 5 maart 1996, ECLI:EU:C:1996:79 (*Brasserie du pecheur en*

Factortame), rov. 51 en meer recent: HvJ EU 28 juli 2016, ECLI:EU:C:2016: 602 (*Tomaotni*), rov. 22. Het maakt daarbij niet uit welk overheidsorgaan verantwoordelijk is voor de schending, zodat ook financiële toezichthouders op grond van dit beginsel aansprakelijk kunnen worden gesteld.[2] Het recht op schadevergoeding vloeit rechtstreeks voort uit het Unierecht, en moet worden geeffectueerd aan de hand van de aansprakelijkheidsvoorwaarden uit het nationale recht. Zie HvJ EU 4 oktober 2018, ECLI:EU:C:2018:807 (*Nikolay Kantarev v Balgarska Narodna Banka*), rov. 120-123.[3] Het beginsel van lidstaataansprakelijkheid brengt volgens het HvJ EU echter ook mee dat de nationale voorwaarden voor aansprakelijkheid wegens een schending van Unierecht (i) niet ongunstiger mogen zijn dan die welke gelden voor soortgelijke nationale vorderingen en (ii) niet van dien aard mogen zijn dat zij het verkrijgen van schadevergoeding in de praktijk onmogelijk of uiterst moeilijk maken. Deze grenzen worden ook wel aangeduid als de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid/ effectiviteit. In voornoemde zaak HvJ EU 4 oktober 2018, ECLI:EU:C:2018:807, rov.128 leidde dat ertoe dat een bepaling waarin aansprakelijkheid werd beperkt tot opzet volgens het HvJ EU buiten beschouwing moest blijven. Eerder had het HvJ EG 13 mei 2006, ECLI:EU:C:2006:391 (*Traghetti*) en HvJ EG 24 november 2011, ECLI:EU:C:2011:775 (*Commissie I Ralik*) al geoordeeld dat een nationale regeling die de aansprakelijkheid van de Staat beperkt tot gevallen van grove schuld en kwade trouw, in strijd is met de aansprakelijkheidsvoorwaarden zoals die voortvloeien uit het Unierechtelijke beginsel van lidstaataansprakelijkheid. In de onderhavige kwestie heeft de Staat het verkrijgen van schadevergoeding door CG in strijd hiermee in de praktijk wel onmogelijk of uiterst moeilijk gemaakt. Overigens geldt dat voornoemde rechtspraak van het Europese Hof de aansprakelijkheidsbeperking van art. 1:25d Wft (die in casus per definitie al niet aan aansprakelijkheid in de weg staat) gelet op de gekwalificeerde schending van het Unierecht opzijzet.[4]

10 Vast staat dat CG door het handelen van DNB en de Staat schade heeft geleden, waarover hierna meer. Het spreekt voor zich dat het causaal verband en conditio sine qua non-verband tussen het handelen van DNB en de Staat ten aanzien van deze schade aanwezig is. DNB (en de Staat) hebben vanaf (ten minste) 22 maart 2017 bedrog gepleegd. Dat is het moment dat DNB het verzoekschrift indiende en de Herverzekering (nu ook voor de rechter) verzweeg, wetende dat CG zelf eerder ook wilde herverzekeren, wat door DNB en de door DNB benoemde curator van Conservatrix eerder was geweigerd. De ontneming van de aandelen vond twee maanden later plaats, op 15 mei 2017. In de periode daarvoor hebben DNB (en de Staat die het immers heeft goedgekeurd) door het bedrog CG de mogelijkheid ontnomen om zich te verweren tegen het overdrachtsplan en in de periode daarna hebben DNB en de Staat het bedrog voortgezet, wat tot verdere schade heeft geleid. DNB (en de Staat) hebben CG de kans op een eerlijke procedure en behoud van de aandelen in Conservatrix ontnomen.

11 CG brengt in herinnering dat de Memorie van Toelichting bij de Interventiewet[5] benadrukte dat CG zich kon verweren op de grond dat "*niet summierlijk blijkt dat er tekenen van een gevaarlijke*

[2] Zie in dit verband: HvJ EG *Brasserie du Pecheur en Factortame,* rov. 32; R. *Meijer,* 'Tien jaar lidstaataansprakelijkheid: een stand van zaken vanuit civielrechtelijk perspectief, *MvV* 2011/4, p. 106-107; C.C. van Dam, *Aansprakelijkheid van toezichthouders. Een analyse van de aansprakelijkheidsrisico's wegens inadequaat handhavingstoezicht en enige aanbevelingen voor toekomstig beleid,* Londen: British Institute of International and Comparative Law 2006, p. 81 en 97 (te downloaden via *www.wodc.nl)*.
[3] Zie ook Prof.mr. D. Busch & mr. S.A.M. Keunen, annotatie bij HvJ EU 4 oktober 2018, ECLI:EU:C:2018:807 (Nikolay Kantarev v Balgarska Narodna Banka), rov 120-123, 'Wettelijke aansprakelijkheidsbeperking AFM en DNB strijdig met Unierecht?', in: Ars Aequi januari 2019, nr. 59.
[4] Zie ook Prof.mr. D. Busch & mr. S.A.M. Keunen, annotatie bij HvJ EU 4 oktober 2018, ECLI:EU:C:2018:807 (Nikolay Kantarev v Balgarska Narodna Banka), rov 120-123, 'Wettelijke aansprakelijkheidsbeperking AFM en DNB strijdig met Unierecht?', in: Ars Aequi januari 2019, nr. 59 over de kwalificaties opzet en grove schuld: "*Het komt in die zin wellicht niet als een verrassing dat het Hof van Justitie voor financiële toezichthouders nu bevestigt dat een nationale wettelijke regeling die voor het aantonen van aansprakelijkheid vereist dat de financiële toezichthouder opzettelijk heeft gehandeld, verder gaat dan de voldoende gekwalificeerde schending uit het Unierecht*"(...) "*Ofschoon het afwachten is hoe de Hoge Raad het begrip ` grove schuld' uit artikel 1:25d Wft precies gaat invullen, verwachten wij op basis van eerdere jurisprudentie van het Hof van Justitie inzake de aansprakelijkheid van andere nationale overheidsorganen wegens een schending van Unierecht dat (ook) deze voorwaarde verder gaat dan het vereiste van een voldoende gekwalificeerde schending*."
[5] Kamerstukken II 2011-2012, 33 059, nr. 3, pp. 14-18.

ontwikkeling zijn omdat de situatie met een minder vergaande maatregel kan worden geredresseerd." De toepasselijke criteria van proportionaliteit en subsidiariteit hadden met zich gebracht dat de Heco Re-oplossing als een dergelijke *minder vergaande maatregel* zou zijn aangemerkt. Uit het Evaluatierapport en stellingen van de eigen actuaris van Conservatrix[6] volgt bijvoorbeeld dat de Herverzekering met CBL mogelijk niet eens voldeed aan de eisen van de risicolimiteringstechnieken van artikel 208-215 van de Gedelegeerde Verordening EU 2015/35 (Solvency II) om de Solvency II-ratio (SCR) te verhogen. Als de CBL-constructie niet voldeed aan *Solvency II* dan had de rechtbank het plan per definitie niet goedgekeurd en indien geen bedrog in het geding zou zijn gepleegd, had CG dit reeds vanaf 22 maart 2017 (zijnde de datum van het verzoekschrift van DNB tot gedwongen overdracht) kunnen aanvoeren bij de rechtbank onder gelijktijdige onderbouwing dat een herverzekering met Heco Re wél voldeed. In dat verband had CG ook succesvol kunnen aanvoeren dat DNB eerder een herverzekering met Heco Re had geweigerd, maar dat die weigering gelet op de beoogde plannen van DNB met CBL niet meer gerechtvaardigd was en dat Heco Re nog steeds bereid en in staat was te herverzekeren. De huidige (en toen ook reeds in functie zijnde) bestuurder van Heco Re (dat nog steeds bestaat) heeft inmiddels ook verklaard dat zij in 2017 ook nog steeds bereid en in staat was om met Conservatrix een herverzekering aan te gaan. CG had daartoe voorts de onderliggende relevante cijfers per 31 december 2016 voor rapportage in de Solvency and Financial Condition Reports (SFCR) van 2016 van Conservatrix respectievelijk Heco Re kunnen gebruiken bij de rechtbank – op basis waarvan Conservatrix zelf na herverzekering met CBL stelde een SCR-ratio van 188% te hebben bereikt – en aan de hand daarvan kunnen onderbouwen dat herverzekering aan Heco Re onder SFCR en Solvency II mogelijk was en zou worden toegestaan door de Luxemburgse toezichthouder. Inmiddels heeft actuariskantoor Milliman in dit verband in haar rapport "*Conservatrix Herverzekering – Impact herverzekering op kapitaalpositie Conservatrix*" van 22 oktober 2026, op basis van de genoemde SFCR's vastgesteld dat een herverzekering met Heco Re mogelijk was, waarbij zowel Conservatrix als Heco Re zelfs zonder kapitaalstorting aan de door DNB en de Luxemburgse toezichthouder gestelde solvabiliteitsratio's van 135% respectievelijk 100% zouden hebben voldaan. Milliman omschrijft verder dat met kapitaalstortingen van slechts € 5 miljoen of € 7 miljoen in Conservatrix, de SCR-ratio van Conservatrix zelfs zou zijn gestegen naar 155% respectievelijk 163%. Bij een 60% quota share herverzekering zou deze zonder kapitaalstorting zelfs zijn gestegen tot 203%. Ook bij Heco Re hadden slechts beperkte kapitaalstortingen tot verdere versterking van de SCR-ratio kunnen leiden. Tot die kapitaalstortingen in zowel Conservatrix als Heco Re zou CG en de familie Henny zonder meer bereid en eenvoudig in staat zijn geweest (wat eenvoudig aan te tonen is) als dat in combinatie met de herverzekering zou hebben geleid tot het behouden van de aandelen in Conservatrix. Als het bedrog niet was gepleegd, had CG dit alles had ook in de aanloop naar de zitting bij de rechtbank in 2017 aangevoerd.

12 Het causaal verband en conditio sine qua non-verband volgt verder vanzelfsprekend uit de beschikking van 5 februari 2026. Daarin heeft de rechtbank geoordeeld: ***aannemelijk*** *is dat minder ingrijpende maatregelen mogelijk waren, namelijk een herverzekering bij Heco Re of bij een andere herverzekeraar*", (ii) dat "*DNB bereid was om Conservatrix na (…) herverzekeringsovereenkomst met een verbonden partij weer onder vergunning te laten opereren in de markt*", (iii) dat zij dus "*tot het oordeel zou hebben kunnen komen dat niet was voldaan aan de grond om de overdrachtsregeling uit te spreken*" en (iv) "*Het is* ***aannemelijk*** *dat het oordeel van de rechtbank in de overdrachtsprocedure* ***anders*** *zou zijn geweest*".[7] '*Aannemelijk*', betekent dat redelijkerwijs te verwachten is of dat er goede redenen zijn om aan te nemen dat het waar is. Oftewel de kans dat de rechtbank het verzoek van DNB van 22 maart 2017 op 15 mei 2017 (of later) had afgewezen én een

[6] Drs. E. Brandenburg, '*Wat er mis ging met herverzekering bij Conservatrix*', in: De Actuaris – herverzekering en andere risico-overdracht, juni 2026/40. De heer Brandenburg was tot het faillissement manager actuaris bij Conservatrix.
[7] Zie rov. 5.22 in combinatie met rov 5.26 en 5.28 laatste zin.

herverzekering met Heco Re mogelijk achtte, is meer dan 50%. '*Anders*' betekent namelijk ook dat de rechtbank het verzoek van DNB daadwerkelijk had afgewezen. Een andere mogelijkheid dan toewijzing of afwijzing had de rechtbank op grond van de wet namelijk niet. Er waren slechts twee mogelijkheden: goedkeuren of afwijzen. Gelet op de verstrekkende gevolgen van de gedwongen overdracht en het vereiste dat geen minder zwaarwegende mogelijkheden mochten openstaan voor die overdracht, is de kans des te groter dat de rechtbank het verzoek simpelweg had afgewezen. Dat klemt te meer nu de voorzitter van de rechtbank die de beschikking van 15 mei 2017 heeft gewezen, dezelfde voorzitter is als die de beschikking van 5 februari 2026 heeft gewezen. De vraag wat er zou zijn gebeurd als het verzoek van DNB was afgewezen, en de discussie daarover, is vervolgens niet meer relevant. Het gaat slechts om de vaststelling dat CG haar aandelen niét zouden zijn ontnomen en dat zij vervolgens ook geen kosten meer had hoeven te maken, ook niet aan de talloze procedures bij Ondernemingskamer, gerechtshof en Hoge Raad. Zelfs als hierover wel discussie zou moeten worden gevoerd, kan CG gemotiveerd onderbouwen dat DNB gelet op haar eigen (alsdan afgewezen) 'reddingsplan' niet zomaar meer een herverzekering door Conservatrix had kunnen weigeren of had kunnen overgaan tot intrekking van de vergunning van Conservatrix, nu aannemelijk is dat CG en Conservatrix in het licht van de eigen plannen van DNB daar succesvol bezwaar tegen hadden kunnen indienen.[8] CG had daarmee haar vergunning kunnen behouden en er was geen faillissement geweest.

13 Ook als overigens wel nog discussie zou kunnen bestaan over de vraag of de rechtbank met bekendheid van de achtergehouden herverzekering de overdrachtsregeling had uitgesproken, dan nog geldt dat gelet op de 'verlies van een kans-leer' (kansschade leer) en/of de leer van proportionele aansprakelijkheid, zoals uitgewerkt in de jurisprudentie van de Hoge Raad, sprake is van causaal verband en aansprakelijkheid. DNB en de Staat hebben CG immers de kans op een eerlijke procedure en behoud van haar aandelen in Conservatrix ontnomen. Aannemelijk is dan nog steeds dat minstens 50% van de hierna genoemde schadebedragen in een civiele procedure als schade zal worden toegewezen (zie onder andere: HR 20 september 1996, ECLI:NL:PHR:1996:AD2611, NJ 1996/747 (*Beurskens/notaris*); HR 19 juni 2015, ECLI:NL:HR:2015:1683, NJ 2016/1 (*Overzee/Gemeente Zoeterwoude*), HR 21 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX7491, NJ 2013/237 (*Deloitte/Hassink*), HR 26 maart 2021, ECLI:NL:HR:2021:461 (bancaire zorgplicht)). Zie recent ook Hof Amsterdam 25 november 2025, ECLI:NL:GHAMS:2025:3142 (gemeentelijke aanbesteding) waarin aan de orde was dat een partij de kans was ontnomen om een aanbesteding te winnen.

14 Tot slot, waar de schadeloosstelling op grond van de Wft en HR 21 april 2023, ECLI:NL:HR:2023:649, r.o. 4.12.3 (SNS) uitgaat van de waarde van de aandelen, rekening houdend met alle relevante feiten en omstandigheden op het peiltijdstip, ook die welke niet algemeen bekend waren (dus ook het feit dat DNB kennelijk een herverzekering toestond), is deze structureel ingebed in de aanname van een rechtmatige toepassing van de overdrachtsregeling. Art. 3:159ab (oud) Wft biedt de aandeelhouder een remedie voor het geval de transferprijs de werkelijke waarde van de aandelen niet weerspiegelt – niet voor het geval het gehele fundament van de overdracht onrechtmatig was, waarvan vanzelfsprekend sprake is indien die overdracht is gebaseerd op bedrog. CG brengt verder in herinnering dat voor een gerechtvaardigde ontneming vier cumulatieve vereisten golden: (i) *legaliteit*,[9] *legitiem doel*,[10] *proportionaliteit* & *fair balance*[11] en een *billijke*

[8] Logisch want, DNB had daar gelet op het evenredigheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het verbod van detournement de pouvoir geen bezwaar meer tegen kunnen hebben, gelet op haar eigen herverzekeringsoplossing met CBL.
[9] De maatregel dient een wettelijke grondslag te hebben die voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar is.
[10] De maatregel dient het algemeen belang (of het publiek belang bij financiële stabiliteit).
[11] Eerlijke afweging tussen algemeen belang en individueel eigendomsrecht; geen onevenredige last. Nader uitgewerkt in EHRM 23 september 1982, Series A no. 52 *(Sporrong en Lönnroth t. Zweden*) en EHRM 21 februari 1986, Series A no. 98 (*James e.a. t. Verenigd Koninkrijk*). Het EHRM aanvaardde voorts dat aandelen in een vennootschap als 'possessions' in de zin van artikel 1 EP1 EVRM kwalificeren, een oordeel dat sindsdien in talloze zaken is bevestigd, zie o.a. EHRM 25 juli 2002, no. 48553/99 (*Sovtransavto Holding t. Oekraïne*).

schadevergoeding.[12] Ontbreekt één van deze vereisten, dan is de wettelijke en onder Europees recht aanvaarde grondslag voor de ontneming weggenomen waardoor sprake is van schending van art. 1 Eerste Protocol (**EP1**) bij het EVRM, art. 17 en 47 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, art. 6 en 13 EVRM en art. 19 Verdrag van de Europese Unie. Dat is hier het geval. Art. 1 EP1 EVRM vereist dat de procedure die tot de ontneming leidt, adequate procedurele waarborgen biedt en dat de betrokkene in staat moet worden gesteld om de zaak afdoende te betwisten.[13] Wanneer de procedure wordt doorkruist door bedrog van de verzoekende autoriteit, is aan dit vereiste niet voldaan. Zie in dit verband ook A-G Niessen:[14]

> *"De jurisprudentie heeft het vereiste van een 'fair balance' gaandeweg verfijnd; (...) van een behoorlijk evenwicht tussen algemeen en individueel belang [is] geen sprake (...) omdat het individu onvoldoende procedurele waarborgen heeft genoten, of omdat de Staat anderszins procedureel onbehoorlijk heeft gehandeld"*

15 De aandelen hadden dus nooit ontnomen mogen worden en CG moet daarom teruggebracht worden in de situatie waarin zij verkeerde vóór 15 mei 2017. Als dit niet mogelijk is – bijvoorbeeld vanwege de aard van Beschikking 2017[15] – verschuift de verplichting naar het bieden van volledige schadevergoeding die CG in de oorspronkelijke (financiële) situatie brengt, uiteraard alsof het bedrog niet had plaatsgevonden en CG dus ook vanaf 22 maart 2017 kennis had van de mogelijkheid van herverzekeren.[16] Volgens het EHRM[17] is het ontbreken van enige compensatie slechts in uitzonderlijke omstandigheden gerechtvaardigd, en verhogen bijzondere omstandigheden zoals misleiding van de rechter de drempel voor die rechtvaardiging aanzienlijk.[18] In dat geval kan op grond van art. 6:162-166 BW ook[19] alle gevolgschade en immateriële schade worden gevorderd, zoals reputatieschade, gederfde bestuursinkomsten, verlies van groepsstructuurvoordelen van CG en groepsvennootschappen, gemiste investeringskansen die CG kon realiseren en winstderving van andere vennootschappen binnen de groep van CG. Het uitblijven van een schadeloosstelling door de Ondernemingskamer staat daarom (en terzijde ook gelet op de wijze van procesvoering waarin fundamentele rechtswaarborgen in het geding zijn geweest) ook niet eraan in de weg dat CG en eventuele groepsvennootschappen de civiele rechter verzoekt DNB en de Staat te veroordelen tot vergoeding van al deze schade voorzover de Ondernemingskamer daartoe niet is overgegaan of zal overgaan. Dat de Ondernemingskamer (naar de overtuiging van CG ten onrechte) eerder oordeelde dat CG 'te laat' zou zijn, staat evenmin aan de (civiele) aansprakelijkheid van DNB en de Staat in de weg.

16 CG is doende voorbereidingen te treffen om DNB en de Staat in een (al dan niet gezamenlijke) civiele procedure te betrekken teneinde haar schade verhaald te krijgen in welk verband ook een dagvaarding wordt opgesteld. Daarin zal verder worden ingegaan op de onderbouwing van de aansprakelijkheid en de hoogte van de schade als gevolg van het handelen van DNB en de Staat. Dit

[12] Verlies dient tijdig en billijk te worden vergoed.
[13] EHRM 22 september 1994, Series A no. 296-A (*Hentrich t. Frankrijk*).
[14] Conclusie 3 oktober 2006, ECLI:NL:PHR:2007:AZ1715 bij HR 19 oktober 2007, ECLI:NL:PHR:2007:AZ1715 onder verwijzing naar zijn bijlage par. 2.6 met toelichting op het Eerste Protocol.
[15] Rov. 5.29 Beschikking 2026.
[16] Zie ook de leer uit EHRM 31 oktober 1995, no. 14556/89 (*Papamichalopoulos e.a. t. Griekenland*) dat de verplichting tot *restitutio in* integrum voorgaat, en dat waar herstel niet mogelijk is, de staat een adequate vervangende vergoeding dient toe te kennen die de volledige schade dekt. Dit volgt ook uit het beginsel dat is neergelegd in artikel 41 EVRM (just satisfaction): wanneer het recht van een verdragspartij onvoldoende herstel toelaat, kent het EHRM een billijke genoegdoening toe. Maar de primaire verplichting ligt bij de nationale rechter om — binnen het kader van de nationale procedure — te bewerkstelligen dat de schending zo volledig mogelijk wordt hersteld.
[17] De relevantie van de rechtspraak van het EHRM in deze zaak volgt ook expliciet uit de wetsgeschiedenis bij de betrokken bepalingen waar DNB in deze zaak de ontneming op heeft gebaseerd. Zie *Kamerstukken II* 2011-2012, 33 059, nr. 3 (Memorie van Toelichting), blz. 14 t/m 17.
[18] EHRM 30 juni 2005, no. 46720/99 e.a. (*Jahn e.a. t. Duitsland*).
[19] Terzijde geldt als uitgangspunt dat rechtsvorderingen die op grond van hetzelfde feitencomplex kunnen worden ingesteld, in beginsel naast elkaar van toepassing zijn (cumulatie). Zie conclusie A-G Timmerman van 1 september 2017, ECLI:NL:PHR:2017:1251 onder verwijzing naar HR 9 december 1955, NJ 1956, 157 (Boogaard/Vesta) m.nt. L.E.H. Rutten.

dient mede gelet op reeds bekende verweren van DNB en de Staat ook nog nader feitelijk onderbouwd te worden in welk kader, zoals u bekend, CG nog immer stukken van DNB verlangt, waarover het gerechtshof zich in de procedure met zaaknummer 200.365.084/01 nog dient uit te laten.

17 Dat neemt niet weg dat CG hierbij DNB en de Staat reeds formeel hoofdelijk aansprakelijk stelt op grond van art. 6:162 BW (jo art. 6:166 BW) voor alle schade die CG heeft geleden en nog zal lijden als gevolg van het handelen van DNB en de Staat. Dit betreft ex art. 6:95 e.v. BW vergoeding van vermogensschade en ander nadeel, vergoeding van redelijke kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid en ter voorkoming of beperking van schade (art. 6:96 lid 2 BW), alsmede alle schade die in zodanig verband staat met de onrechtmatige daad dat zij DNB en de Staat als gevolg van het bedrog kan worden toegerekend, mede gezien de aard van de aansprakelijkheid en de aard van de schade (art. 6:98 BW). Daarbij moet gelet op het bedrog ook misbruik van procesrecht worden aangenomen zodat op basis van vaste rechtspraak de werkelijke proceskosten in de diverse procedures voor vergoeding in aanmerking komen (zie o.a. HR 29 juni 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA3516). In dit geval omvat de schade in ieder geval:

(a) een bedrag ter grootte van alle werkelijke kosten die CG sinds 2017 heeft moeten maken (a) in de overdrachtsprocedure, zowel in eerste aanleg als in cassatie, (b) in de daaropvolgende procedure in eerste aanleg en cassatie ter verkrijgen van een schadeloosstelling van de Staat, (c) de nasleep van de gedwongen overdracht en de gevolgen voor de groep (d) in de herroepingsprocedures en (e) in het kader van de werkzaamheden die noodzakelijk waren om de ware gang van zaken te achterhalen en haar rechten veilig te stellen. Dit betreft onder andere alle in dat verband gemaakte advocaatkosten, adviseurskosten, expertisekosten, griffierechten, etc. die vanaf 2014 worden geschat op EUR 3,7 miljoen en waarvan tot heden tenminste **EUR 2,2 miljoen** direct verband houdt met en kan worden onderbouwd door declaraties voor de gerechtelijke procedures sinds maart 2017 (het moment dat bedrog is gepleegd) gevoerd bij rechtbank, gerechtshof en Hoge Raad, een en ander te vermeerderen met wettelijke rente.

(b) een bedrag ter grootte van de waarde van de aandelen die als gevolg van de gedwongen overdracht van CG ontnomen zijn. Daarbij moet niet alleen rekening worden gehouden met de waarde op dat moment, maar met de waarde rekening houdend met het potentieel van going concern en een herverzekering, zoals DNB kennelijk zelf ook voor mogelijk hield. In haar rapport "*Conservatrix waardering per mei 2017 - Addendum op het rapport inzake de geschatte aandeelhouderswaardering van Conservatrix N.V. per mei 2017*" van 22 oktober 2026, heeft eerdergenoemd actuariskantoor Milliman met gebruikmaking van de SFCR's van Conservatrix en Heco Re geconcludeerd dat de waarde van de onderneming inclusief herverzekering op de datum van de gedwongen overdracht geschat kan worden op **EUR 37 miljoen** met een bandbreedte van tussen EUR 30 miljoen en EUR 41 miljoen.

18 De wettelijke rente (vanaf 15 mei 2017) over EUR 37 miljoen en (gespreid) over EUR 2,2 miljoen bedraagt thans ca. EUR 14 miljoen zodat het bedrag van uitsluitend voormelde schadeposten reeds meer dan **EUR 53 miljoen** bedraagt. Het bedrag aan schade als gevolg van de onrechtmatige ontneming van de aandelen is minst genomen gelijk aan voormelde waarde. Hiermee is nog geen rekening gehouden met verdere indirecte (gevolg)schade en immateriële schade, zoals reputatieschade, gederfde bestuursinkomsten, verlies van groepsstructuurvoordelen, gemiste investeringskansen en winstderving van CG. CG behoudt zich het recht voor het bedrag van de schade nader te onderbouwen, te specificeren en uit te breiden.

De in deze brief genoemde rapporten van Milliman, SFCR's en verklaringen zullen tezamen met enkele andere stukken op korte termijn worden overgelegd in de lopende procedures zodat u daarover ook komt te beschikken. Gelet op het voorgaande sommeert CG DNB en de Staat hierbij om aansprakelijkheid voor de schade als gevolg van het gepleegde bedrog te erkennen. CG is zoals gezegd doende voorbereidingen te treffen om DNB en de Staat in een (al dan niet gezamenlijke) civiele procedure te betrekken teneinde haar schade verhaald te krijgen. Hoewel CG strijdbaar is en er niet aan twijfelt om deze weg verder in te slaan, is het goed om te benoemen dat CG inmiddels bijna tien jaar aan het procederen is in dit dossier. Dat geldt ook voor de Staat en thans ook weer voor DNB. De vraag is dan ook of DNB en de Staat in het licht van de beschikking van 5 februari 2026 van de rechtbank Amsterdam tot het inzicht willen komen dat een oplossing zonder verdere lange en kostbare procedures wenselijker is. In voornoemde brief van 20 mei 2025 heeft CG kenbaar gemaakt bereid te zijn om met DNB en de Staat in overleg te treden om de lopende (heropende) procedure(s) in der minne te schikken. Daar is geen reactie op gekomen. CG vraagt DNB en de Staat daarom nogmaals of zij bereid zijn een financiële regeling aan te gaan die recht doet aan het vastgestelde bedrog en die DNB en de Staat kan behoeden voor verdere omvangrijke juridische kosten, besteding van publieke middelen en een toekomstige verplichting om een nog hogere schadevergoeding en rente te moeten betalen. CG is zich bewust dat DNB en de Staat hierover zowel met elkaar als intern dienen te overleggen. CG neemt aan dat drie weken voldoende tijd biedt en ontvangt daarom graag binnen die tijd een reactie, tevens bevattende een concreet schikkingsvoorstel, bij gebreke waarvan CG ervan uitgaat dat DNB en de Staat geen gebruik willen maken van de mogelijkheid om een regeling in der minne te beproeven.

Een brief met gelijke inhoud als de onderhavige is verzonden aan de advocaten van de Staat. Deze brief geldt ook als een schriftelijke stuitingsmededeling zoals bedoeld in onder meer artikel 3:317 lid 1 BW, waarmee CG zich uitdrukkelijk haar recht op nakoming van haar aanspraken op schadevergoeding jegens DNB en de Staat voorbehoudt. Voor zover enige verjaringstermijn loopt of zou lopen, wordt deze hierbij gestuit.

Ik vertrouw u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en ontvang graag uw reactie.

Met vriendelijke groet,
Agorax B.V.

W.A. Westenbroek